# T013 BD IV 190-Q39-P42 Ta Tỳ Đa Xuất Gia-Phật Bản Hạnh Tập

*Đại Tạng Kinh (Linh Sơn Pháp Bảo)*

KINH PHAÄT BAÛN HAÏNH TAÄP QUYEÅN 39

Phaåm 42: TA-TYØ-DA XUAÁT GIA (Phaàn 2)

Baáy giôø Ta-tyø-da Ba-leâ-baø-xaø hoûi ñaïi luaän sö Phuù-lan-na Ca-dieáp... caùc nghóa lyù ñaõ noùi treân, nhö: "Sao goïi laø Tyø-kheo? Sao goïi laø caàu ñaïo?." Ta-tyø-da hoûi Ca-dieáp... caùc lôøi nhö vaäy. Nghe caâu hoûi roài taâm yù Ca-dieáp roái loaïn khoâng theå traû lôøi. Do khoâng hieåu yù nghóa caùc caâu hoûi cuûa Ta-tyø-da, neân maët hieän roõ ba neùt laø chaâu maøy, cau maët, nhaên traùn, raát oaùn hôøn, saân haän, phaãn noä khoâng noùi leân ñöôïc moät lôøi. Ta-tyø-da Ba-leâ-baø-xaø suy nghó: "Vò Tröôûng laõo naøy khoâng giaûi ñaùp ñöôïc maûy may yù nghóa caùc caâu hoûi cuûa ta, hoï laïi hieåu sai laàm yù cuûa ta neân khoâng theå giaûi thích ñöôïc, lôøi noùi laäp caäp caøng theâm xaáu hoå, neân oaùn haän. OÂi thaät laø baát taøi!" Khi aáy Ta-tyø-da Ba-leâ-baø-xaø nhaøm chaùn, boû Phuù-lan-na Ca-dieáp ñeå ñi ñeán Ma-ta- ca-leâ-cuø-xa-leâ vaø Ni-kieàn töû. Sau khi ñeán gaëp Ni-kieàn töû, duøng lôøi toát ñeïp chaøo hoûi, an uûi hoûi han xong roài, Ta-tyø-da Ba-leâ-baø-xaø thöa hoûi Ni-kieàn töû nhö nhöõng caâu hoûi treân: "Tyø-kheo laø nghóa gì? Sao goïi laø caàu ñaïo?" Ni-kieàn-töû bò Ta-tyø-da hoûi nhöõng caâu nhö vaäy, taâm yù roái loaïn khoâng theå traû lôøi. Ta-tyø-da suy nghó: "Nhöõng Tröôûng laõo naøy ñoái vôùi caùc nghóa khoâng hieåu ñöôïc maûy may, ñoái vôùi nhöõng caâu hoûi cuûa ta taâm hoï môø mòt roái loaïn khoâng theå hieåu ñöôïc, laïi sinh saân haän... nhö noùi ôû treân." Roài Ta-tyø-da laïi nghó: "Trong theá gian naøy coù ngöôøi naøo, hoaëc Sa-moân, hoaëc laø Baø-la-moân maø moïi ngöôøi toân xöng laø La-haùn coù taát caû trí tueä chaân thaät. Neáu coù ñöôïc ngöôøi nhö vaäy ta seõ ñeán hoûi hoï nhöõng gì nghi ngôø trong taâm, neáu hoï ñaùp ñöôïc ta seõ ñaûnh leã cuùng döôøng thôø phuïng ngaøy ñeâm chaúng rôøi." Baáy giôø Ta-tyø-da Ba-leâ-baø-xaø laïi suy nghó: "Hieän nay, coù vò Sa-moân trong vöôøn Nai, laø choã Tieân nhaân ñôøi tröôùc ôû, thuoäc thaønh Ba-la-naïi. Ngöôøi ñôøi cho vò Sa-moân naøy laø baäc trí tueä Ñaïi A-la-haùn heát söùc thoâng minh. Ta seõ ñeán vò A-la-haùn naøy hoûi caùc ñieàu mình ngôø vöïc." OÂng laïi suy nghó tieáp: "Nhöõng vò Sa-moân, Baø-la-moân nieân cao ñöùc troïng trong xöù naøy, ñaõ töøng traûi qua nhieàu naêm tu phaïm haïnh cho ñeán nay, caùc vò ñoù giöõ chöùc Quoác sö cho caùc vua, ngöôøi ñôøi ñeàu toân xöng laø baäc Ñaïi A-la-haùn, heát söùc thoâng minh trí tueä. Nhöõng vò ñoù laø Phuù-lan-na, Ca-dieáp, Ni-kieàn töû... Ta hoûi hoï coøn chöa bieát huoáng laø vò Sa-moân naøy, tuoåi treû xuaát gia chöa ñöôïc bao laâu. Neáu ta ñeán hoûi laøm sao ngöôøi coù theå traû lôøi ñöôïc?" Roài Ta-tyø-da nghó trôû laïi: "Khoâng theå xem thöôøng, khoâng theå xem thöôøng vò Sa-moân ñoù. Taïi sao? Vì bieát ñaâu nhöõng vò Sa-moân treû tuoåi laïi coù trí tueä thoâng minh, ta naøo löôøng ñöôïc. Vaäy ta neân ñi ñeán vò Sa-moân ôû vöôøn Nai ñeå hoûi nhöõng ñieàu thaéc maéc trong taâm. Sau

ñoù Ta-tyø-da Ba-leâ-baø-xaø ñi ñeán choã Ñöùc Phaät, töø xa troâng thaáy Ñöùc Theá Toân gioáng nhö caùc vì sao toâ ñieåm treân neàn trôøi ban ñeâm, hieän ñang thuyeát giaûng phaùp cho ñaïi chuùng. Thaáy roài, vò aáy heát söùc tin töôûng: Ñaây chính laø Ñöùc Theá Toân Nhö Lai Voâ Thöôïng Chaùnh Ñaúng Chaùnh Giaùc ñaõ töøng ñöôïc nghe khoâng sai laàm. Ta-tyø-da lieàn tieán veà phía Ñöùc Phaät, ñeán nôi gaëp maët Theá Toân, duøng lôøi toát ñeïp kheùo leùo chaøo hoûi thaêm vieáng. Hoûi thaêm xong, lui veà ngoài moät beân, Ta-tyø-da Ba-leâ-baø-xaø duøng keä hoûi Ñöùc Phaät:

Ta laø ñaïo nhaân Ta-tyø-da Töø phöông xa tìm ñeán choán naøy Mang theo ñieàu nghi hoûi Ñaïi trí Cuùi xin vì toâi giaûi roõ raøng. Taâm toâi ngôø vöïc neáu giaûi tröø Xin Ngaøi tæ mæ giaûi töøng muïc Giaûi theo thöù lôùp töøng caâu hoûi Giaûi thích roõ raøng chôù sai ngoa. Ta-tyø-da noùi keä roài, ñöùng yeân laëng. Noùi veà thöôøng phaùp cuûa chö Phaät coù ba thöù thaàn thoâng, neáu thaáy ngöôøi hoùa ñoä ñöôïc thì hoùa ñoä. Ba thöù thaàn thoâng ñoù laø: Moät, xuaát hieän thaàn thoâng. Hai, giaùo thò thaàn thoâng. Ba, giaùo haïnh thaàn thoâng. Ñöùc Theá Toân bieát ñöôïc taâm nghi cuûa Ta-tyø-da Ba-leâ-baø-xaø neân noùi keä giaûi ñaùp cho Ta-tyø-da: Naøy Ta-tyø-da ñöôøng xa ñeán Taâm ngöôøi nghi hoaëc muoán hoûi Ta Ngöôi haõy hoûi ra Ta seõ giaûi Tuøy yù hoûi gì Ta ñaùp cho. Ñuùng nhö caâu hoûi chaúng sai ngoa Naøy Ta-tyø-da, haõy hoûi ñi! Cöù hoûi töï do chôù ngaïi nguøng Theo töøng caâu hoûi Ta giaûi roõ. Ta-tyø-da Ba-leâ-baø-xaø nghe Ñöùc Theá Toân noùi keä, thaàm nghó: “Ta tröôùc kia ñaõ töøng hoûi caùc vò Sa-moân, Baø-la-moân tuoåi cao ñöùc troïng xuaát gia ñaõ laâu, coù theå laøm Quoác sö, ñöôïc theá gian toân xöng laø baäc A-la-haùn trí tueä thoâng minh. Nhöõng ñieàu ta hoûi, hoï ñeàu roái loaïn khoâng theå giaûi ñaùp, neân laáy laøm xaáu hoå, treân maët hieän roõ ba töôùng saân haän chau maøy, cau maët, traùn nhaên, khoâng theå noùi leân ñöôïc moät lôøi.” Khi aáy Ta-tyø-da Ba-leâ-baø-xaø cho laø vieäc hy höõu: “Ñaïi Sa-moân naøy ñoái vôùi caâu hoûi cuûa ta khoâng saân haän phaãn noä, maø ngöôïc laïi saéc maët taêng theâm trong saùng töôi vui, saéc maët khoâng bieán laïi theâm vui veû. Ñoái vôùi caâu hoûi cuûa ta, Ngöôøi höùa giaûi ñaùp. Ta thaáy ngöôøi naøy caùc caên tòch ñònh khoâng coù sai laàm.” Ta-tyø-da bieát nhö vaäy, heát söùc vui möøng hôùn hôû, traøn ngaäp toaøn thaân khoâng theå töï cheá. Vôùi taâm hoan hyû, oâng duøng keä thöa hoûi Ñöùc Phaät nhöõng ñieàu nghi ngôø: Sao goïi Tyø-kheo, thöa Ñaïi Thaùnh? Chö Thaùnh thu phuïc nhöõng thöù gì? Bieát ñöôïc nhöõng gì goïi laø giaùc? Cuùi xin Theá Toân giaûi ñaùp cho. Ñöùc Theá Toân duøng keä giaûi ñaùp cho Ta-tyø-da: Khoå haïnh khoâng ngaïi caàu tueä giaùc Vöôït caùc löôùi nghi höôùng Nieát-baøn Coù, khoâng caû hai ñeàu buoâng boû Phaïm haïnh laäu taän goïi Tyø-kheo. Buoâng boû taát caû, haønh chaùnh nieäm Soáng trong theá gian, khoâng saùt haïi Hoaøn toaøn thanh tònh khoâng nhieãm oâ

Thoaùt khoûi buoäc raøng laø ñieàu phuïc.
Caên traàn trong ngoaøi, ñeàu thu nhieáp
Haøng phuïc nhö vaäy laø chaân chaùnh
Ñôøi naøy, ñôøi sau ñeàu nhaøm chaùn

Caàu quaû Nieát-baøn goïi thieän haïnh.
ÔÛ trong nhieàu kieáp tu khoå haïnh
Hai ñöôøng sinh töû tuøy nghieäp nhaân
Khoâng coøn caáu tröôïc lìa raøng buoäc
Döùt caûnh luaân hoài, giaùc ngoä sinh.
Ta-tyø-da Ba-leâ-baø-xaø nghe Ñöùc Phaät noùi nhö vaäy, voâ cuøng hoan hyû, roài noùi keä hoûi
Phaät:
Nhöõng gì goïi laø tu phaïm haïnh?
Sa-moân thanh tònh phaûi theá naøo?
Nhöõng gì Ñaïi trí phaûi ñieàu phuïc?
Nay xin Thieän Theä giaûi ñaùp cho.
Ñöùc Theá Toân laïi duøng keä giaûi ñaùp caâu hoûi cuûa Ta-tyø-da:
Do toäi lìa caáu khoâng raøng buoäc
An truï hoaøn toaøn trong thieàn ñònh
Moät mình vöôït khoûi bieån phieàn naõo
Goïi laø phaïm haïnh, baäc Thaùnh nhaân.
Tích taäp phöôùc ñöùc boû ñieàu taø
Hieän taïi, töông lai bieát phieàn naõo
Caùc khoå sinh töû cuõng chaúng coøn
Chöùng ñöôïc nhö vaäy goïi Sa-moân.
Bao nhieâu nghieäp baùo ñeàu tieâu dieät
Taát caû trong ngoaøi nôi theá gian
Taát caû trôøi ngöôøi khoâng xaâm phaïm
Nhö vaäy goïi laø thaân thanh tònh.
Phieàn naõo chaúng coøn, raøng buoäc heát
Trong ngoaøi theá giôùi khaép moïi nôi
Tham, si, saân haän ñeàu vöôït khoûi
Phaät noùi nhö vaäy Baäc Ñaïi trí.
Baáy giôø Ta-tyø-da Ba-leâ-baø-xaø nghe Ñöùc Phaät giaûi ñaùp nhö vaäy, laïi duøng keä hoûi
tieáp:
Chö Phaät laáy gì laøm ruoäng phöôùc?
Theá naøo laø bieát thieän phöông tieän?
Tieân nhaân theá naøo goïi Ñaïi Thaùnh?
Cuùi xin Theá Toân giaûi ñaùp cho.
Ñöùc Theá Toân laïi duøng keä giaûi ñaùp cho Ta-tyø-da:
Taát caû caùc coõi ñeàu bieát roõ
Ñaùng nhaän cuùng döôøng chö Thieân, Phaïm

Khoâng coøn leä thuoäc nôi quaû baùo
Neáu ñöôïc nhö vaäy laø ruoäng phöôùc.
Quaû baùo phaùt sinh töø goác nghieäp
Chö Phaïm, chö Thieân nghieäp khaùc nhau
Duøng söùc caùc nhaãn töø goác nghieäp
Ñöôïc vaäy môùi laø thieän trí tueä.
Phaân bieät ñoù ñaây nhaân thanh tònh
Taát caû theá gian coù trong ngoaøi
Khoâng ngaõ, khoâng chaáp, khoâng xöù sôû
Phöông tieän thieän xaûo laø nhö theá.
Bieát roõ coù, khoâng cuûa caùc phaùp
Bieát roõ trong, ngoaøi khaép theá gian
Hieän ñöôïc ngöôøi, trôøi thöôøng cung kính
Giaûi thoaùt khoâng ngaïi goïi laø Tieân.
Baáy giôø Ta-tyø-da Ba-leâ-baø-xaø nghe Ñöùc Phaät giaûi ñaùp nhö vaäy, duøng keä hoûi Phaät:
Ñaït ñöôïc nhöõng gì goïi laø nghe?
Tuøy thuaän, tinh taán laø theá naøo?
Taïi sao goïi laø loaøi roàng lôùn?
Cuùi xin Theá Toân giaûi ñaùp cho.
Ñöùc Theá Toân laïi duøng keä giaûi ñaùp caâu hoûi cuûa Ta-tyø-da:
Taát caû caùc phaùp, ñeàu nghe bieát
Coâng ñöùc toäi phöôùc, goàm taát caû
Vöôït treân nghi hoaëc heát khoå ñau
Taát caû khoâng ñaém, goïi laø nghe.
Danh saéc ñeàu laø nhaân giaû doái
Caên traàn noäi ngoaïi: goác khoå ñau
Bao nhieâu vieäc aáy ñöôïc giaûi thoaùt
Neân Phaät goïi laø taâm tuøy thuaän.
Xa lìa taát caû duyeân caùc toäi
Lìa khoå ñòa nguïc, caàn duõng maõnh
Thoaùt khoûi moïi thöù chaúng nhieãm tröôùc
Vaäy môùi goïi laø ngöôøi tinh taán.
Tham aùi theá gian phaûi xa lìa
Luaân hoài giaûi thoaùt ñeàu ñoaïn tuyeät
Caùc laäu dieät saïch heát khoå ñau
Ñaït ñöôïc nhö vaäy goïi laø roàng.
Khi aáy Ta-tyø-da nghe Ñöùc Phaät giaûi ñaùp nhö vaäy, duøng keä hoûi Phaät:
Nhöõng lyù do gì goïi laø thoï?

Taïi sao noùi Thaùnh laø ñi qua?
Duyeân gì goïi laø ngöôøi caàu ñaïo?
Xin hoûi, Theá Toân giaûi ñaùp cho.
Ñöùc Theá Toân laïi duøng keä giaûi ñaùp cho Ta-tyø-da:
Naém roõ töøng phaàn luaän Veä-ñaø
Hoaëc nôi Sa-moân, Baø-la-moân
Ñeàu ñöôïc laõnh hoäi vaø chöùng bieát
Ñoái vôùi phaùp hoï ñeàu laõnh thoï.
Caét ñöùt taø kieán, ñoaïn löôùi nghi
Ngöôøi trí chaúng coøn thoï baøo thai Ba töôùng voïng töôûng ñaõ dieät tröø Khoâng coøn phaân bieät goïi laø Thaùnh. Chöùng ñöôïc taát caû phaùp thaàn thoâng, Bieát ñöôïc caùc phaùp ñeàu bình ñaúng Ñaït ñeán Thieän Theä giöõa theá gian Bieát ñöôïc nhö vaäy laø ñi qua. Bao nhieâu khoå baùo cuûa caùc phaùp Hoaëc treân, hoaëc döôùi, hoaëc trung gian Caûnh giôùi danh saéc ñeàu thoâng ñaït Ngöôøi naøo ñöôïc vaäy goïi caàu ñaïo. Luùc aáy, Ta-tyø-da Ba-leâ-baø-xaø ñem bao nhieâu yù nghóa thöa hoûi Ñöùc Theá Toân, ñeàu ñöôïc Ngaøi giaûi ñaùp vöøa yù neân raát hoan hyû, ñaûnh leã döôùi chaân Phaät, chaép tay chieâm ngöôõng taùn thaùn Theá Toân: –Laønh thay! Baïch Ñöùc Theá Toân, trong theá gian coù saùu möôi hai luaän thuyeát ñeàu voâ duïng, ôû trong theá gian caùc thuyeát naøy ñeàu laø giaû doái. Nay con xin quy y Ñaáng Theá Toân Voâ Thöôïng, chæ coù Theá Toân môùi bieát ñöôïc taát caû caùc phaùp moät caùch phaân minh, laø baäc Ñaïi Tröôïng Phu, chæ coù Theá Toân môùi giaûng roõ caùc phaùp, chæ coù Theá Toân môùi bieát roõ caùc Ñaïo, chæ coù Theá Toân môùi vöôït qua ñöôïc bieån khoå, chæ coù Theá Toân môùi döùt saïch caùc laäu, chæ coù Theá Toân môùi coù oai ñöùc raát lôùn, chæ rieâng Theá Toân môùi coù nhieàu trí tueä, chæ coù Theá Toân môùi chöùng ñöôïc Voâ Thöôïng Chaùnh Ñaúng Chaùnh Giaùc. –Ta-tyø-da noùi keä taùn thaùn: Con xin ñaûnh leã Ñaïi Tröôïng Phu Minh haïnh haøo quang toûa khaép nôi Ñoái vôùi ngöôøi, trôøi trong vuõ truï Môû cöûa cam loä, ñaùnh troáng phaùp. Taâm con thuôû tröôùc nghi hoaëc nhieàu Chæ coù Theá Toân laøm con hieåu Theá Toân laø Baäc Tieân Ñaïi Giaùc Traàn caáu deïp saïch khoâng maûy may Töông lai khoâng thoï thaân sau nöõa Taát caû nghieäp nhaân ñeàu tieâu dieät. Theá Toân ñaõ ñeán choã thanh löông Taâm tònh thöïc haønh haïnh tri tuùc Vì vaäy Theá Toân nhö Roàng chuùa. Toái Ñaïi tröôïng phu giaûng lôøi vaøng Taát caû chö Thieân cuøng Ñeá Thích Tieân nhaân Thaùnh giaû ñeàu muoán nghe Theá Toân ñích thaät chaân giaùc ngoä. Theá Toân kheùo daïy khaép moïi loaøi Theá Toân thu phuïc caùc ma quaân Theá Toân ñoaïn saïch caùc keát söû. Ngaøi töï giaûi thoaùt laïi ñoä ngöôøi Ñoái keû toäi, phöôùc taâm bình ñaúng Vöôït qua taát caû khoâng tham ñaém

Theá gian trôøi ngöôøi, Ngaøi bieát roõ,. Chæ Phaät Chí Chaân Voâ Thöôïng Toân Vöôït qua taát caû caùc taø ñaïo Caùc nhaân höõu laäu ñeàu tröø dieät Gioáng nhö ñeâm raèm traêng saùng toû Bao nhieâu tinh tuù khaép hö khoâng Nhö vaäy soi saùng trong theá giôùi Thoï maïng, danh saéc, thöùc caùc loaïi. Daân chuùng ôû trong thaønh

Vöông xaù Coù nuùi teân laø Tyø-phuù-la Caûnh trí ñeïp hôn taát caû nuùi Laïi nhö Tuyeát sôn hôn caùc nuùi, Hö khoâng raát cao, khoù bay taän Caùc soâng, nöôùc bieån saâu hôn heát ÔÛ trong ñaùm sao, traêng saùng tuyeät Neáu muoán nöông töïa ngöôøi ñieàu phuïc Chæ neân quy y Voâ Thöôïng Toân Nöông töïa Toái Thaéng Toân trong ñôøi Nöông töïa Ñieàu Ngöï hôn loaøi ngöôøi Nöông töïa Thieän Theä Voâ Thöôïng Toân Nöông töïa Chí Chaân khoâng ai baèng. Ví nhö teá töï löûa hôn heát YÙ luaän thì chuù thuaät ñöùng ñaàu Vua quyeàn löïc nhaát trong nhaân daân Caùc soâng, bieån caû roäng hôn nhieàu Caùc sao, chæ traêng saùng hôn heát AÙnh saùng maïnh nhaát chæ maët trôøi. Treân döôùi saùu ñöôøng coõi thieän aùc Ñoù laø ba coõi caùc theá gian Trôøi, ngöôøi, höõu tình cuøng caùc loaïi Chæ coù Theá Toân laø toái thöôïng. Do vaäy con nay chaép tay leã Ñaàu maët cuùi laïy Voâ Thöôïng Toân. Ta-tyø-da noùi keä taùn thaùn Nhö Lai nhö vaäy roài, laïi baïch Phaät: –Laønh thay! Baïch Theá Toân, cuùi xin Theá Toân töø bi thöông xoùt cho con ñöôïc xuaát gia vaø thoï giôùi Cuï tuùc. Luùc aáy Ñöùc Phaät baûo Ta-tyø-da: –Laønh thay ñeán ñaây! Laønh thay ñeán ñaây! Naøy Ta-tyø-da, ñeán vôùi phaùp cuûa Ta noùi ra thì chaám döùt caùc khoå, ñöôïc giaûi thoaùt. Khi aáy thaân Tröôûng laõo Ta-tyø-da lieàn thaønh Tyø-kheo ñaày ñuû giôùi Cuï tuùc. Ta-tyø-da xuaát gia thoï giôùi Cuï tuùc chöa ñöôïc bao laâu, ñi ñöùng naèm ngoài moät mình, hoaøn toaøn khoâng giao höõu, chöa töøng ñaém nhieãm, giöõ gìn thaân khaåu khoâng daùm buoâng lung, coi vieäc caàu ñaïo nhö cöùu löûa chaùy treân ñaàu. Trong thôøi gian ngaén haønh trì nhö vaäy, thieän nam naøy chaùnh tín duõng maõnh, xaû tuïc xuaát gia muoán caàu phaïm haïnh thanh tònh voâ thöôïng, thaáy roõ töôùng caùc phaùp, töï taâm chöùng bieát. Tröôûng laõo noùi leân: “Ta khoâng coøn

sinh töû, phaïm haïnh ñaõ hoaøn taát, khoâng coøn thoï thaân ñôøi sau, vieäc caàn laøm ñaõ laøm, töï bieát nhö vaäy.” Ta-tyø-da ñaõ chöùng bieát nhö vaäy roài, ñaéc quaû A-la-haùn, taâm hoaøn toaøn giaûi thoaùt. Baáy giôø trong theá gian coù chín möôi ba vò A-la-haùn, ñöùng ñaàu laø Theá Toân vaø cuoái cuøng laø Ta-tyø-da. Sau khi Ñöùc Theá Toân thaønh ñaïo, Ngaøi ôû trong vöôøn Nai thuoäc thaønh Ba-la-naïi, an cö muøa haï baét ñaàu vaøo ngaøy möôøi saùu thaùng saùu keå caû Phaät chæ coù taùm ngöôøi, ñeán ngaøy möôøi thaùng chín giaûi haï goàm taát caû chín möôi ba ngöôøi.

*Nguồn: Giảng Sư (giangsu.io.vn) — văn bản trích từ kho sách cổ và kinh điển.*